

FRAGMENTEN VAN HOOP.

Ik ben de stem van een die roept in de woestijn (Johannes 1,23)

door Jurjen Beumer

Grote dingen die staan te gebeuren moeten aangekondigd worden. Als er een feest georganiseerd wordt, als er een kind geboren wordt, als je gaat trouwen, maar ook als er moet worden opgeroepen tot inzicht en tot actie ... dan sturen we brieven, kaarten, emails en we plakken affiches in de stad. Vroeger, nog niet eens zo lang geleden trouwens, liep er een aanspreker door de straten om aan iedereen te vertellen dat er iemand was overleden. Op sommige plaatsen worden bij een sterfgeval of een geboorte nóg de klokken geluid. De bewoners die er wonen weten precies wanneer het om een geboorte of om een sterfgeval gaat, dat horen ze aan het soort klokgelui. Nog vroeger liepen er herauten door het land om de mededelingen van de koning bij de bevolking te brengen. Men riep bijvoorbeeld: 'Ook dit jaar zijn de belastingen weer verhoogd!' Of, 'De koning en koningin hebben een dochter gekregen!'

Als zo'n soort heraut moeten we Johannes de Doper zien, we lezen net over hem in het evangelie. Een heraut is hij, een boodschapper, een aanspreker. Degene die komt of hetgene dat komt moet namelijk worden ingeleid. Met iets nieuws moet je nooit zo maar met de deur in huis vallen, dan kunnen mensen het niet bevatten, dan gaat het te snel. Grote dingen behoren langzaam te worden voorbereid. Wij mensen moeten leren om goed nieuws te horen, om de goede boodschap te vernemen. Wat al geldt voor iets-Nieuws, dat geldt nog veel meer voor 'Iemand-Nieuw'. Over die Iemand-Nieuw vertelt het evangelie. Dít is pas goed nieuws. Eindelijk goed nieuws. Temidden van alle onheil en onrecht eindelijk een signaal van hoop. Stapje voor stapje wordt de nieuwe mens, Jezus, aan ons voorgesteld. Johannes geeft de aftrap, hij mag het feest openen. Wacht maar af, kijk goed en hoor hoe Degene die na mij komt God onder jullie brengt.

Grote gebeurtenissen werpen hun schaduw vooruit zegt het spreekwoord. Dat doen grote bevrijders ook. Ertussen in, in de tussentijd, nog in de schaduw, staat de heraut, staat in feite ook altijd de gemeente van Christus. Met Johannes zeggen ook wij, wij zijn het niet, wij bereiden alleen de weg, wij proberen wegen te banen naar plaatsen waar we nu nog van dromen. Dat proberen we bij Stem in de Stad, ons oecumenisch diaconaal centrum, waar we vandaag bijeen zijn, ook. Bijvoorbeeld wegen banen voor vluchtelingen die hier in ons land gelukkig mogen zijn, of paden vinden om eenzame oude mensen aan een maatje te helpen. Het zijn wegen en paden, want ook het doen van mensen is een zoeken en tasten. Stel je voor dat de nieuwe mensheid en de nieuwe wereld van ons zou moeten afhangen! Wij zouden onze tanden kapot bijten, we zouden verdrinken in onze machteloosheid. Wij zijn met Johannes klokkenluiders, doorverwijzers naar Iemand die ná ons komt. Onze taak is wachten, onze opdracht is om advent te léren. Dat is bepaald geen passieve bezigheid, maar wachten, advent, is de adem van ons diaconale doen. Nóg is het niet zover, maar weet je, ik heb gehoord dat onze wereld zwanger is, dat eens, ooit, álle mensenkinderen écht geboren worden, dat er eens echt Kerst zal zijn ook voor de kleine kinderen met aids, baby's vaak, in Afrika.

Dit, lieve mensen, dit actieve wachten, is een radicale boodschap omdat het alles wat de toekomst van mens en wereld blokkeert wegschuift en openbreekt. Johannes grijpt terug naar de profeet Jesaja en we lezen dat daar heel wat blokkades worden weggeruimd. 'Elk dal wordt verhoogd en elke berg en heuvel geslecht, dat wat oneffen is wordt tot een vlakke en de rotsbodem wordt een vallei.' (40,4)

Als we goed op ons laten inwerken wat Johannes doet, dan is dat heel bijzonder en eigenlijk niet zo logisch onder mensen: van jezelf afwijzen, naar een ander wijzen, niet jezelf in het middelpunt zetten, maar een ander. De tijd van verkiezingen is weer aanstaande, een hele ego-cultuur van mannetjes- en vrouwtjesmakerij begint weer. Avond aan avond op de tv. Is dat dan nog nieuws? Nee toch, het is allemaal zo voorgekauwd en uitgekauwd dat het eventuele nieuwe meteen weer is doodgepraat. Zij die in de schijnwerpers van onze opgefokte samenleving staan, halen het niet bij

onze heraut in de schaduw. De boodschap van Johannes heeft geen vette koppen in de krant, maar het is een verhaal vanaf de zijlijn, een bericht in de marge van het wereldnieuws. Johannes spreekt zijn advent, zijn verwachting vanuit de hoeken en de stegen van de samenleving, daar waar de televisie-camera's niét komen. Hij zegt van zichzelf: *'ik ben de stem van iemand die roept in de woestijn.'* Hij roept, hij schreeuwt het uit omdat hij in de woestijn van het leven gekeken heeft, omdat hij daar iemand gezien en ontdekt heeft groter dan hemzelf, iemand midden onder ons die wij nog niet kennen (Joh.1,26). In de woestijn van het leven; de zelfkant, de achterkant, de rafelrand. Zoals we twee weken terug John hebben begraven. Hij was zo verslaafd, hij was zo ziek, nog een winter op straat zo hem helemáál hebben gesloopt. Is hij daarom gestorven, omdat hij niet meer kon? John kwam veel bij ons hier, in het Aanloopcentrum van Stem in de Stad. Hij hield van zijn bakkie koffie. Maar dat bakkie koffie werd op zijn begrafenis, 's ochtends om negen uur in een te koud crematorium, niet geschonken. Wie zou het hebben moeten betalen? John leefde in de marge en stierf in de marge. De vrieskou van een woestijn in de nacht vloog me naar de keel in dat crematorium. Gelukkig gingen we daarna naar ons centrum hier om samen koffie te drinken en na te praten. In de verhalen kwam John weer een beetje tot leven, *fragmenten van hoop* voelden we weer bij ons boven komen. Op deze plek waar we nu deze kerkdienst vieren liggen de levens-verhalen van hoop en wanhoop dicht tegen elkaar aan.

Bij Stem in de Stad willen we in alle bescheidenheid stem geven aan mensen die in de woestijn van het leven hun stem zijn verloren, achterop zijn geraakt, uit hun doen zijn, voor wie liefde elke dag bevochten moet worden. Hoop en troost voor mensen, voor u en voor mij. Het gras verdort en de bloem valt af, zegt Jesaja. Voelen we ons niet vaak zo, als een verlepte bloem, als dor gras? Maar dan, in gemeenschap met elkaar, op deze plaats elke dag samen, komt soms de heraut binnen om te vertellen van goed nieuws, dat er iemand is die enorm veel van ons houdt. Dat die Iemand-Nieuw straks met Kerst geboren wordt, Jezus is zijn naam. Wat hij doet? 'Als een herder zal Hij zijn kudde weiden, in zijn arm brengt Hij de lammeren samen en Hij draagt ze aan zijn borst terwijl hij de oeien leidt.' (Jesaja 40, 11)

Lieve mensen, hier bijeen en thuis bij de radio, dit uitzicht is zo grandioos en troostend dat we het niet kunnen laten elkaar hier van te vertellen.

DONKERE METTEN

O God, geef me toch eindelijk een teken,
ach een klein teken maar dat je me kent
en dat je van eeuwig mijn vader bent
en dat ik in jouw huis niet mag ontbreken.

Toespraak tijdens een viering bij Stem in de
Stad, rechtstreeks uitgezonden op de
Ikon-radio
op zondag 8 december 2002.

Kom in mijn nacht een klein lichtje ontsteken
dat een groet van je aandacht verzendt
of laat de wind aan mijn raam één moment
helder onze namen samen uitspreken.

Als het waar is dat je eeuwen geleden
met Adam hebt gewandeld, bij de boom
van Abraham gezeten, wil dan heden
nog eens afdalen, in de storm, de stroom,
de sterren - of ik ken je hier beneden
alleen maar als een hopeloze droom.

Michel van der Plas, *Vreemdeling op
doortocht. Een keuze uit zijn religieuze poëzie*,
Baarn 2002, p. 90